

Versija Nr. 3

Alytaus rajono vietos veiklos grupė parengė „Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškosios teritorijos bendruomenių iniciuota vietos plėtros strategija 2023 - 2029 metams“ (toliau - VPS) projektą ir kviečia Jus susipažinti/teikti pastabas, atkreipiant dėmesį į VPS SSGG ir priemonių planavimo informaciją. Pastabas galite pateikti iki 2023 m. gegužės 29 d. paspaudus nuorodą: <https://apklausa.lt/f/xzul1w4.fullpage>

Strateginio dokumento projektas buvo rengiamas vadovaujantis šiais dokumentais:

- Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių iniciuotos vietos plėtros būdu, įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. 3D-4;
- 2022–2030 metų Alytaus regiono plėtros planas patvirtintas Alytaus regiono plėtros tarybos 2023 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. K-19 „Dėl 2022–2030 metų Alytaus regiono plėtros plano patvirtinimo“;
- 2022–2030 metų Kauno regiono plėtros planas, patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. 6KS-8 „Dėl 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano patvirtinimo“;
- Alytaus rajono savivaldybės 2021–2028 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Alytaus rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 28 d. Nr. K-268;
- Birštono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2030 m., patvirtintas Birštono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. TSE-97;
- Alytaus rajono VVG teritorijos gyventojų poreikių tyrimo rezultatais.
- Paramos 2023–2027 metų kaimo vietovių vietos plėtros strategijoms įgyvendinti bendruomenių iniciuotos vietos plėtros būdu skyrimo ir skaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos respublikos Žemės ūkio ministro įsakymu (TAR, 2022-08-10, Nr. 16955).

- Projekto „Vietos plėtros strategijos 2023-2027 metams parengimas Alytaus rajono savivaldybei ir Birštono savivaldybės kaimiškajai teritorijai“ NR. 42PP-KA-22-1-04019-PR001 informacinės akcijos - interviu duomenimis.

Alytaus r. VVG teritorijos SSGG

Alytaus rajono vietos veiklos grupės SSGG

Stiprybės

1. Gausūs natūralios gamtos, kultūros paveldo išteklių, turtingas kraštovaizdis, profesinė patirtis gyventojų sveikatai stiprinti ir turizmui vystyti
2. Smulkūs verslai, švietimas, NVO yra svarbiausios vietos ekonomikos varomosios jėgos, daro esminį poveikį kaimų raidai, užimtumui ir soc. stabilumui
3. Veikiančios dalijimosi ir žiedinės ekonomikos iniciatyvos, kuriami ir naudojami atsinaujinantys energijos išteklių
4. Vietos ir religinės bendruomenės, turizmo sodybos, seniūnijos įsitraukusios į tarptautinius turizmo kelius, lėtąjį turizmą, arti kurortas
5. Didelės materialinės investicijos ir įgyvendintų projektų skaičius teritorijoje
6. Puoselėjama etninė kultūra, amatai, vedamos edukacijos, organizuojami respublikinės reikšmės tradiciniai renginiai

Silpnybės

1. Retas gyventojų tankumas, nepalanki demografinė ir soc. situacija dėl neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus senėjimo, negalios, žemesnio išsilavinimo
2. VVG teritorijoje menkai išvystyta ekologinė gamyba, agroturizmas žaliaji ir socialinė infrastruktūra
3. Apatiški, kenčiantys nuo postpandeminių reiškinių, stokojantys nuolatinių sveikatinimo paslaugų gyventojai, nedalyvauja bendruomeninėse veiklose
4. Trūksta kokybiškų laisvalaikio, sveikatai palankaus užimtumo, turizmo paslaugų, silpnas soc. pažeidžiamų asmenų įtraukimas į visuomeninį gyvenimą
5. Nepakankamai išvystytas susisiekimasis, IKT, vietos produktų asortimentas ir pardavimai, turizmo partnerystės tinklai
6. Kaimiškos seniūnijos vystomos netolygiai, mažas gyventojų verslumas, trūksta kvalifikacijos ir motyvacijos dirbti

Galimybės

1. Sparčiai besiplečiančios turizmo, edukacinės programos sukuria galimybes demonstruoti dzūkišką svetingumą, papročius ir stiprinti turizmo tvarumą
2. Sparčiai plėtojamos IKT ir kt. technologijos, soc. inovacijos sukuria galimybes aktyviau bendradarbiauti, auginti išteklių valdymo kompetencijas
3. Augantys poreikiai unikalioms turizmo ir personalizuotoms sveikatos paslaugoms šalyje ir ES motyvuos vystyti tvarius turizmo maršrutus
4. Žalioji kursas, auganti finansinė parama gamtai draugiškoms ekonominėms veikloms ir ūkininkavimui, tvariam išteklių naudojimui ir bioekonomikai
5. Šalyje, ES besivystantys teminiai, sumanūs ir startuoliai kaimai stiprina gyventojų motyvaciją mokytis, kelti kvalifikaciją, ugdyti holistinį požiūrį
6. LEADER principai padeda saugoti ir vystyti gamtinius ir etnokultūrinius išteklius, susikurti bendruomenėms išskirtines galimybes darniai vystytis
7. Globalėjanti rinka ir geopolitinė situacija vis labiau aktualizuos vietos ekonomikos, pagrįstos vietos ištekliais, vystymosi reikšmingumą ir būtinumą

Grėsmės

1. Socialinės politikos ypatumai, visuomenės senėjimo tendencijos, darbingo amžiaus, ypač jaunų žmonių emigracija stabdys verslo plėtrą ir inovacijas
2. Nuolat besikeičianti geopolitinė situacija Europoje ir pasaulyje, sveikatos, klimato kaitos ir kitų krizių grėsmė gali keisti vystymosi kryptis
3. Augant masinio vartojimo prekių ir paslaugų apyvartai, didėja aplinkos tarša, ŠESD emisijos, kaimo vietovių urbanizacija pažeis ekologinį stabilumą
4. Blogėjanti gyventojų sveikata dėl mažo fizinio aktyvumo, supratimo apie sveiką gyvenseną trūkumo, maitinimosi labai perdirbtomis maisto produktais
5. Besiplečiančios priemiestinės seniūnijos, kurių gyventojai naudojami miesto paslaugomis, silpnina poreikius plėtoti kaimų socialinę infrastruktūrą
6. Europos ir šalies visuomenės senėjimas, nedarbas, ekonominė ir klimato migracija, gali pristabdyti soc. pažeidžiamų grupių integraciją į visuomenę
7. Nepalanki, nepakankamai išplėtotą energetikos infrastruktūrą gali užkirsti kelią intensyviau pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių

Alytaus r. VVG teritorijos poreikiai

1. Įvairinti ir pagerinti sveikatinimo paslaugas, plėtoti verslo paslaugas sanatorijoms, stambesniems sveikatinimo ir turizmo paslaugų teikėjams
2. Atrasti turizmo ir sveikatos paslaugoms patrauklius objektus, integruojant gamtos ir kultūros išteklius sukurti vertingus produktus turizmo rinkai
3. Teminių kaimų ir labiau vietos gyventojų bei turistų poreikius atliepiančių paslaugų kūrimas, turizmo maršrutų, vietos produktų populiarinimas
4. Diegiant žaliuosius sprendimus išsaugoti gamtos išteklius ir kultūros paveldą, pagerinti turizmo infrastruktūrą, ugdyti kaimo bendruomenės sumanumą
5. Jaunimo įtraukimas į kaimo bendruomenės veiklas, verslumo ugdymas ir veiklų skatinančių tvarumą ir sveiką gyvenseną organizavimas

VPS tema: **GERIAUSIAS GAMTOS IR KULTŪROS IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMAS GYVENTOJŲ SVEIKATAI STIPRINTI IR TURIZMUI VYSTYTI**

VVG teritorijos vizija – dzūkų etninis regionas, kuriame besimokančios kaimo bendruomenės ir darnios šeimos, pažangūs ūkininkų ūkiai ir tvarūs verslai puoselėja gamtos ir žmogaus sukurtą aplinką, sveiką gyvenimą, plėtoja sveikatinimo ir turizmo veiklas.

VVG teritorijos vizijos įgyvendinimo principai:

- VVG kaimo plėtros dalyvių lūkesčius pateisinanti organizacija, geba suaktyvinti vietos gyventojus įtraukti į pažangias veiklas, taikyti socialines ir kitas inovacijas, pagal gyventojų poreikius ir darnaus vystymosi tikslus įgyvendinti kompleksinius projektus.
- VVG pasitiki ir ją palaiko VVG teritorijos gyventojai.
- VVG reikšmingai prisideda prie VVG teritorijos aplinkosauginio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi, vadovaujasi kaimo plėtros srities moksliniais tyrimais ir jų rezultatus taiko praktikoje. Visa tai sustiprina VVG teritorijos išskirtinumą, padeda tausoti išteklius ir ji tampa konkurencinga, moderni, patraukli gyventi ir ilsėtis.
- VVG tampa smulkaus ir vidutinio verslo vystymosi ir darbo vietų kaime kūrimo akseleratoriumi, inovacijų skatintoja ir VVG teritorijos identiteto ir savitumų puoselėtoja.
- VVG svariai prisideda prie VVG teritorijos vystymosi valdymo, vietos gyventojų mokymosi visą gyvenimą tikslų įgyvendinimo, gerina kaimo gyventojų gyvenimo kokybę, plečia organizacijos paslaugų įvairovę ir nuolat atsinaujina.

VVG misija – VVG teritorijos plėtros dalyvių įtraukimas į kaimo vystymosi valdymą, pagrįstas bendradarbiavimu, naujausiomis mokslo žiniomis ir holistiniu požiūriu, vietovės vystymosi potencialo ir atsparumo stiprinimu.

VVG vietovės savitumas ir privalumai naudojami VVG teritorijos plėtrai. Visi VVG veiklos tikslai ir rezultatai nukreipti į VVG kaimiškosios teritorijos darnų vystymąsi, bendruomenės sumanumo ugdymą.

Versija Nr. 3

Vietos projektams finansuoti pagal VPS maksimaliai gali būti paskirta 1 607 108,00 Eur.

Eil.Nr.	Vietos plėtros strategijos priemonė	Priemonės rūšis	Siekiamas rodiklis ir jo paaiškinimas	Paramos suma priemonei, Eur	Paramos suma 1 projektui, Eur	Paramos intensyvumas, proc.	Minimalus projektų skaičius	Proc.
1.	SVEIKATINIMO PASLAUGŲ KOKYBĖS GERINIMAS IR PRIEINAMUMO DIDINIMAS	Ūkio subjektų (fizinų ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas;	<p>R39. Kaimo ekonomikos plėtojimas Per verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektus kuriamos ir vystomos įmonės. Per ūkio subjektų bendradarbiavimo projektus skatinama įmonių veiklos plėtra.</p> <p>R37. Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. Verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektuose kuriamos naujos darbo vietos.</p> <p>R41 Europos kaimo tinklų kūrimas. Per viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo, verslo (įskaitant socialinio,</p>	480 000 Eur	Iki 160 000 Eur	-iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešųjų, socialinių paslaugų projektas, įskaitant socialinio verslo ir bendruomeninio verslo projektus; -iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio ir jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (taikoma juridiniams asmenims) ir Europos Komisijos 2003	3 projektai	29,87

Versija Nr. 3

			bendruomeninio, viešųjų paslaugų kūrimo) projektus sudaroma galimybė vietos gyventojams pasinaudoti paslaugomis ir vieša infrastruktūra			m. gegužės 3 d. rekomendacijoje Nr. 2003/361/EC dėl labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės apibrėžimo (taikoma fiziniams asmenims); - iki 40 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešosios naudos (ne pelno) projektas, kuriuo kuriamas arba didinamas viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei. Investicijos į viešąją infrastruktūrą (privažiavimų, viešųjų erdvių kūrimo ir (ar) jų pritaikymo negalią turintiems asmenims ir pan.) negali būti vienintelis vietos projekto objektas / tikslas;	
--	--	--	---	--	--	--	--

Versija Nr. 3

2.	DARNAUS TURIZMO VERSLO KŪRIMAS IR PLĖTRA INTEGRUOJANT VIETOS KULTŪROS IR GAMTOS IŠTEKLIUS	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	R37. Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. Verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektuose kuriamos naujos darbo vietos. R39. Kaimo ekonomikos plėtojimas Per verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektus kuriamos ir vystomos įmonės. Per ūkio subjektų bendradarbiavimo projektus skatinama įmonių veiklos plėtra R41 Europos kaimo tinklų kūrimas. Per viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo, verslo (įskaitant socialinio, bendruomeninio, viešųjų paslaugų kūrimo) projektus sudaroma galimybė vietos gyventojams	450 000 Eur	Iki 150 000 Eur	-iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra privataus verslo pobūdžio ir jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (taikoma juridiniams asmenims) ir Europos Komisijos 2003 m. gegužės 3 d. rekomendacijoje Nr. 2003/361/EC dėl labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės apibrėžimo (taikoma fiziniams asmenims);	3 projektai	28,00
----	--	--	---	-------------	--------------------	---	-------------	-------

Versija Nr. 3

			pasinaudoti paslaugomis ir vieša infrastruktūra.					
3.	TEMINIŲ KAIMŲ KŪRIMAS IR VIETOS PRODUKTŲ POPULIARINIMAS	Bendruomeninis verslas	R37. Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. Verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektuose kuriamos naujos darbo vietos. R41 Europos kaimo tinklų kūrimas. Per viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo, verslo (įskaitant socialinio, bendruomeninio, viešųjų paslaugų kūrimo) projektus sudaroma galimybė vietos gyventojams pasinaudoti paslaugomis ir vieša infrastruktūra.	325 000 Eur	Iki 65 000 Eur	-iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešųjų, socialinių paslaugų projektas, įskaitant socialinio verslo ir bendruomeninio verslo projektus;	5 projektai	20,22

Versija Nr. 3

4.	ĮTRAUKIOS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS TAIKANT SUMANIUS SPRENDIMUS	Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas;	<p>R39. Kaimo ekonomikos plėtojimas Per verslo (įskaitant socialinio ir bendruomeninio) projektus kuriamos ir vystomos įmonės. Per ūkio subjektų bendradarbiavimo projektus skatinama įmonių veiklos plėtra</p> <p>R41 Europos kaimo tinklų kūrimas. Per viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo, verslo (įskaitant socialinio, bendruomeninio, viešųjų paslaugų kūrimo) projektus sudaroma galimybė vietos gyventojams pasinaudoti paslaugomis ir vieša infrastruktūra.</p> <p>R42. Socialinės įtraukties skatinimas Per viešųjų paslaugų prieinamumo</p>	201 608 Eur	Iki 100 804 Eur	- iki 40 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešosios naudos (ne pelno) projektas, kuriuo kuriamas arba didinamas viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei. Investicijos į viešąją infrastruktūrą (privažiavimų, viešųjų erdvių kūrimo ir (ar) jų pritaikymo negalią turintiems asmenims ir pan.) negali būti vienintelis vietos projekto objektas / tikslas; -iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešųjų, socialinių paslaugų projektas, įskaitant socialinio verslo ir bendruomeninio verslo projektus; -iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos	2 projektai	12,54
----	---	--	---	-------------	-----------------	--	-------------	-------

Versija Nr. 3

			didinimo (ne pelno), socialinio ir bendruomeninio, veiklų ir mokymų projektus įtraukiami mažiau galimybių turintys asmenys (vaikai, senjorai nutolusiose kaimiškose vietovėse, daugiavaikės šeimos, migrantai, neįgalieji, bedarbiai ir pan.)			projektas yra privataus verslo pobūdžio ir jį teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo, atitinkantys labai mažai, mažai ir vidutinei įmonei keliamus reikalavimus, nurodytus Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (taikoma juridiniams asmenims) ir Europos Komisijos 2003 m. gegužės 3 d. rekomendacijoje Nr. 2003/361/EC dėl labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės apibrėžimo (taikoma fiziniams asmenims);		
--	--	--	---	--	--	---	--	--

Versija Nr. 3

5.	JAUNIMO VERSLUMO IR SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES SKATINIMAS	Veiklos projektai <i>(jei įtraukiami asmenys, kuriems taikomos socialinės įtraukties veiklos)</i>	R42. Socialinės įtraukties skatinimas Per viešųjų paslaugų prieinamumo didinimo (ne pelno), socialinio ir bendruomeninio, veiklų ir mokymų projektus įtraukiami mažiau galimybių turintys asmenys (vaikai, senjorai nutolusiose kaimiškose vietovėse, daugiavaikės šeimos, migrantai, neįgalieji, bedarbiai ir pan.)	150 500,0 Eur.	Iki 21 500,0 Eur	- iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra viešųjų, socialinių paslaugų projektas, įskaitant socialinio verslo ir bendruomeninio verslo projektus; - iki 90 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra veiklos arba mokymų. Vietos veiklos projektu laikomas toks vietos projektas, kurio galutinis rezultatas pats savaime nėra materialusis turtas. Esmė yra pats projektas, o ne nuolatinė veikla;	7 projektai	9,37
6.	Sumanus gamtos ir kultūros resursų naudojimas įtraukaus, tvaraus turizmo vystymui, įtraukiant pažeidžiamas grupes	Vietos veiklos grupė	Teritorinis/ tarptautinis bendradarbiavimas pasirinktinai	20 000 Eur	20 000 Eur	- iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai teikiamas tarptautinio bendradarbiavimo projektas; - iki 95 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai teikiamas teritorinio bendradarbiavimo projektas;	1 projektas	

Versija Nr. 3

7.	VPS administravimui ir VVG teritorijos aktyvinimui 2024 m.-2029 m.	Vietos veiklos grupė	VPS biuro administravimas, VVG teritorijos gyventojų viešinimas ir aktyvinimas, darbuotojų darbo užmokestis	381 776 Eur	381 776 Eur	100 proc.	2024 m.-2029 m.	
----	---	----------------------	---	-------------	-------------	-----------	-----------------	--

Versija Nr. 3

Susipažinti su „Vietos plėtros strategija 2023 - 2027 m. Alytaus rajono savivaldybei ir Birštono savivaldybės kaimiškajai teritorijai“ projektu ir/ar gauti papildomos informacijos galima Alytaus rajono VVG buveinėje adresu Naujoji g.48 Alytus ir/arba pasiteirauti tel. +370 609 98317.

Kviečiame parengtam strategijos projektui teikti pastabas ar pasiūlymus iki 2023 m. gegužės 29 d. 24.00 val. užpildant šią apklausų formą:

<https://apklausa.lt/f/xzul1w4.fullpage>

VPS projektui rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė bus pateikta VPS 6 priede.

PROJEKTAS „VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS 2023-2027 METAMS PARENGIMAS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBEI IR BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS KAIMIŠKAJAI TERITORIJAI“ NR. 42PP-KA-22-1-04019-PR001